

T R E Ś Ć   Nr. 468.

REFORMA WALUTOWA W AUSTRALJI .	str. 1
CZY STABILIZACJA WALUTY JUGOSŁOWIAŃSKIEJ ?	" 2
SYTUACJA FINANSOWA I GOSPODARCZA STANÓW ZJEDNO- CZONYCH W POŁOWIE 1930 ROKU .	" 3
I. Zyski w przemyśle amerykańskim.	
II. Kapitalizacja w przemyśle ame- rykańskim .	
III. Stan zatrudnienia w przemyśle amerykańskim.	
IV. Stan kredytu bankowego.	
V. Wzrost wkładów w okresie kryzysu .	
EMISJE W STANACH ZJEDNOCZONYCH W CIĄGU PIERWSZYCH 7 MIESIĘCY R.B.	" 6
DŁUGI WOJENNE W STANACH ZJEDNOCZONYCH.	" 7
KRYZYS WALUTOWY W AUSTRALJI .	" 8
NADMIAR ZŁOTA WE FRANCJI .	" 10
BANK RZESZY O RESTRYKCJI KREDYTU .	" 12
PRODUKCJA PRZEMYSŁU SOWIECKIEGO W CIĄGU PIERWSZYCH 10 MIESIĘCY 1929/30 R.	" 13

.....

WIADOMOŚCI FINANSOWE, WALUTOWE
I KREDYTOWE.

REFORMA WALUTOWA W AUSTRALJI.

"NIEUWE ROTTERDAMSCHÉ COURANT"
z 26 b.n. w obszernej korespondencji z LONDYNU pod po-
wyższym nagłówkiem wywodzi co następuje:

Rząd australijski przedstawił
delegatowi BANKU ANGLJI projekt, o którym można
twierdzić, iż zrealizowanie go wywołałoby prze-
wrót w podstawie dotychczasowych stosun-
ków walutowych całego świata. Zamierza
bowiem rząd australijski nie mniej ni więcej, jak
sprzedać całą swoją rezerwę zło-
ta w wysokości 25 milionów funtów BANKOWI ANGLJI
i za uzyskaną sumę nabyć na rynku londyńskim bry-
tyjskie papiery wartościowe,
które miałyby zastąpić dotychczasowe po-
krycie kruszcowe waluty australijskiej.
Reforma ta przyniosłaby AUSTRALJI roczne odset-
ki w wysokości 850.000 funtów.

Pomieniony projekt niewątpli-
wie pozostaje w związku ze spadkiem austral-
skiej eksploatacji złota, który od
1913 r. osiągnął już jednej piątej
dawnej zdobyczy. Kryje się zaś za tym projektem naj-
prawdopodobniej także chęć AUSTRALJI wyzbycia
się zależności od brytyjskiego mono-
polu złota. Nie jest też bynajmniej przypad-
kiem, że wtydzień po ogłoszeniu projektu rządu austral-
skiego, RZĄD TRANSWAJSKI opublikował plan, oznacza-
jący radykalne rozwiązanie kwestji płac czar-
nych robotników w minach transwajskich,
stanowiącej część problemu waluty
złotej wogóle. Chodzi tu bowiem o zerwa-
nie z dotychczasowym poglądem białej ludności
AFRYKI POŁUDNIOWEJ.

Ludność ta dotychczas nig-
dy nie zajmowała się pracą rezerwową, pozosta-
wiając ją w zupełności murzynom. Otóż RZĄD
TRANSWAJSKI postanowił obecnie, by w minach złota
zwolniono wszystkich murzynów i
zastąpiono ich białymi. Tym sposobem ma być
rozwiązana paląca kwestja płac robotników

w kopalniach złota . Do jakiego bowiem stopnia zysk z min johannesburskich , a tem samem i cena złota zależna jest od płac murzyńskich sił roboczych, to wynika z następującego oświadczenia jednego z DYREKTORÓW tych min :

"Oprócz bezpłatnego mieszkania i wyżywienia robotnik tubylczy otrzymuje za 8-niogodzinną pracę przeciętnie 2 szylingi 6 pense , niektórzy zaś podwójną sumę . Może jednak przyjść moment, w którym będziemy zmuszeni płacić nawet sześćciokrotną sumę . W tym przypadku zaś eksploatacja złota już by się nie opłacała , gdyż byłaby za droga ."

CZY STABILIZACJA WALUTY JUGOSŁOWIAŃSKIEJ?

Berlińska "BOERSEN-ZEITUNG" z 26 b.n. donosi z BIAŁOGRODU, że główną przesłanką zmiiany w polityce gospodarczej JUGOSŁAWJI , która dokonała się uchwalonym zasadniczo ścisłej szyn kontaktem gospodarczym z RUMUNJĄ, jest ostateczna stabilizacja waluty jugosłowiańskiej . A że kurs dinara w ostatnich 5 latach utrzymywał się bez wahań na MIĘDZYNARODOWYM RYNKU DEWIZOWYM, przeto dokonanie ostatecznej stabilizacji waluty nie spotka się z żadnemi trudnościami . Przed wniesieniem jednak ustawy o reformie walutowej rząd ZIWKOWICZA musi zdecydować się czy chwiliowy kurs dinara , pozostający do dawnego dinara złotego w stosunku 11 : 1 , ma otrzymać stałą relację do walut złotych, czy też należy stworzyć nową podstawę kursu .

Zaznaczyć zaś należy , iż sfery miarodajne pragną ustawowo uregulowany kurs dinara dopasować do wewnętrznej siły nabywczej kraju i uniknąć następstw inflacyjnych i deflacyjnych . Tej sile zaś relacja do złotego dinara 10 : 1 lepiej by odpowiadała , aniżeli kurs obecny . Dlatego też czołowe KOŁA GOSPODARSTWA JUGOSŁAWJI wypowiadają się za tą relacją , a to tenbar dziej, że 10 dinarów papierowych równałoby się wówczas 1 FRANKOWI SZWAJCARSKIEMU . Techniczne dokonanie akcji stabilizacyjnej ma być ułatwione przez zaciągnięcie pożyczki zagranicznej .

SYTUACJA FINANSOWA I GOSPODARCZA STANÓW ZJEDNOCZONYCH
W POŁOWIE 1930 ROKU .

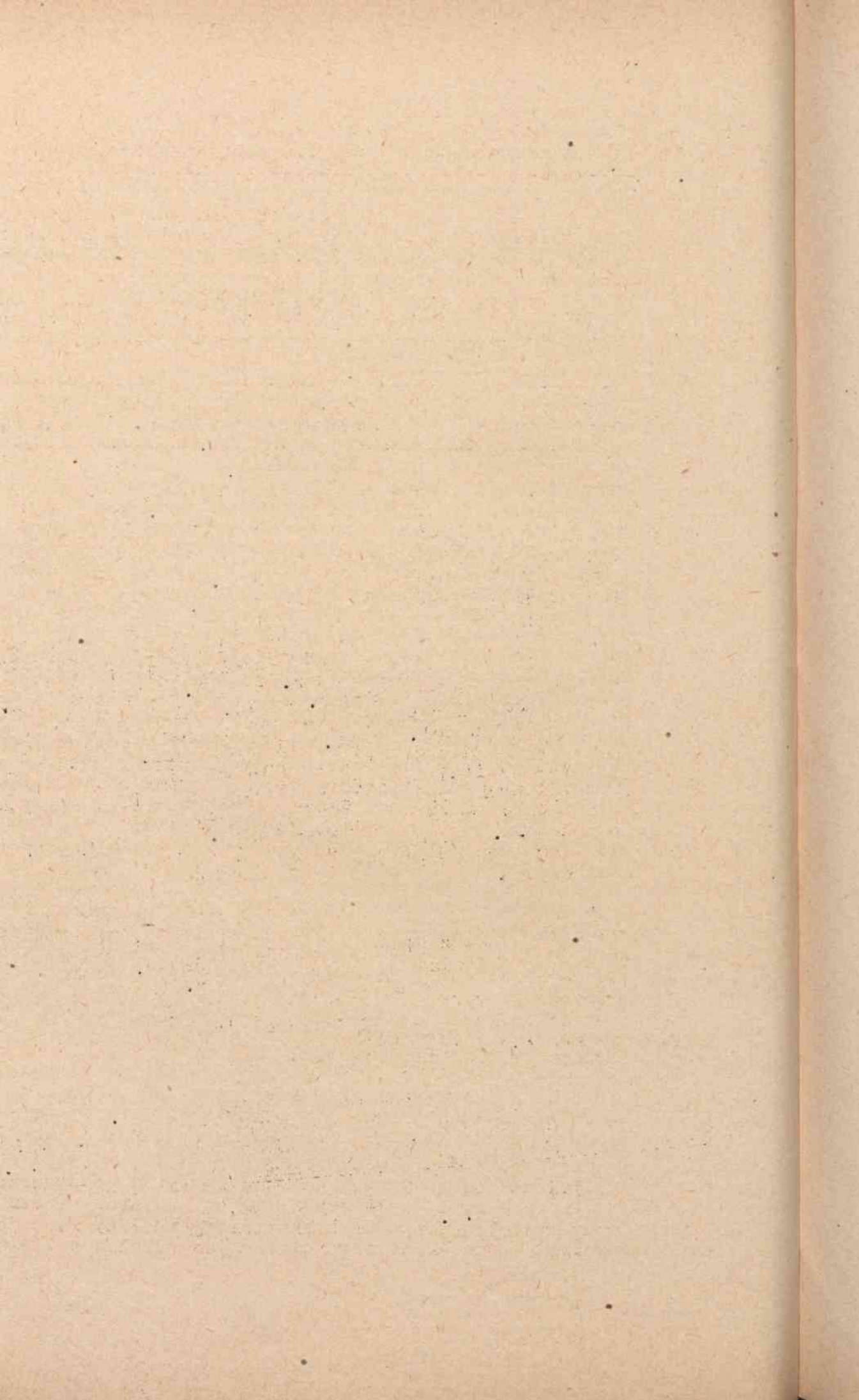
I. Zyski w przemyśle amerykańskim .

Stan finansowy przemysłu amerykańskiego nie może być, zdaniem biuletynu sierpniowego NATIONAL CITY BANK, uważany za niepomyślny. Co prawda naogół zyski uległy pewnemu zmniejszeniu, jednak to zmniejszenie nie jest tak dotkliwe, jakby to wynikało z istniejącego kryzysu zbytu. Z ogłoszonych dotychczas 305 bilansów największych koncernów przemysłowych, magazynów uniwersalnych, przedsiębiorstw rozrywkowych i t.d. wynika, iż ogólny zysk zmniejszył się o 25%, bo wynosił w I-ym półroczu 1930 r. - 652.8 miliona dol., zaś w I-ym półroczu 1929 r. - 870.2 miliona dol. Natomiast kapitał i rezerwy tych 305 koncernów wzrosły z 10.5 miljarda dol. do 11.7 miljarda dol., czyli o 11.5%. Kryzys nie tylko nie wstrzymał niebywałego tempa akumulacji kapitału w przemyśle amerykańskim, ale wskutek wywołanych przezeń oszczędności, tempo nagromadzenia kapitału naogół przyspieszył. Od połowy r.ub. do połowy r.b. kapitały akcyjne i kapitały zapasowe wspomnianych 305 koncernów amerykańskich wzrosły o 1.2 miljarda dol.

Zmniejszenie zysków o 1/4 w porównaniu z pierwszą połową 1929 r. posiada również tylko względne znaczenie, bo r. 1929 pod względem wykazanych bilansowo zysków jest okresem wyjątkowym. Jeżeli jednak porównamy zyski I-iej połowy r.b. z zyskami osiągniętymi przez te 305 koncernów w I-iej połowie 1928 r., który był przecież rokiem bardzo pomyślnym dla przemysłu amerykańskiego, to okaże się, że różnica nie przekracza 3%. W I-ym półroczu 1928 r. rzeczony 305 koncernów wykazało zysk 671 milionów dol., t.j. około 18 milionów dol. więcej niż w I-ym półroczu r.b.

II. Kapitalizacja w przemyśle amerykańskim .

Różnica pomiędzy kapitałem akcyjnym i rezerwami tych koncernów od połowy 1928 r. do połowy r.b. stanowi 19%, czyli 1870 milionów dol. Oznacza to, iż przodujące w przemyśle amerykańskim koncerny w ciągu tego dwuletniego okresu zdołały zwiększyć swoje kapitały prawie o jedną piątą.

III. Stan zatrudnienia w przemyśle amerykańskim .

Jednak mimo znakomitego stanu kapitalizacji w przemyśle amerykańskim i znacznych choć uszczuplonych zysków , przemysł amerykański nie może zatrudnić więcej niż $\frac{4}{5}$ robotników .

Według danych AMERICAN FEDERATION OF LABOR ilość bezrobotnych w stosunku do ogólnej ilości robotników zrzeszonych w tej federacji stanowiła :

Ogół	Lipiec 1930 r.	Czerwiec 1930 r.	Lipiec 1929 r.
Ogólna ilość bezrobotnych	21 %	20 %	9 %
Przemysł budowlany	37 %	37 %	16 %
Przemysł metalowy .	21 %	19 %	6 %
Drukarnie i t.d.	7 %	6 %	4 %
Inne działy przemysłu	16 %	14 %	-

Sytuacja jest prawdopodobnie gorsza niż to widoczne jest ze statystyki podanej przez amerykańską federację pracy . Federacja ta jedno- czy najlepiej wykwalifikowanych robotników w STANACH ZJEDNOCZONYCH , wśród których bezrobocie jest względnie nieznaczne w porównaniu z olbrzymim bezrobociem wśród robotników niewykwalifikowanych . Bardzo niepożytecznym syptonem jest znaczna ilość bezrobotnych w przemyśle budowlanym , gdyż zwykle w sezonie letnim przemysł budowlany wchłaniał pewną część niezatrudnionych robotników .

Wobec braku statystyki bezrobocia nieznana jest dokładnie ilość bezrobotnych w STANACH . AMERICAN FEDERATION OF LABOR sądzi , że co najmniej 4 miliony robotników jest obecnie pozbawionych pracy .

IV. Stan kredytu bankowego .

Sytuacja w bankowości jest powszechnie uważana za sprawdzian dalszej ewolucji istniejącego kryzysu . Otóż sprawdzian ten uzasadnia raczej wnioski pesymistyczne ; mimo daleko idącej zniżki stopy dyskontowej , ogólna suma kredytów gospodarczych w sierpniu r.b. była o 833 miliony dolarów niższa od sumy kredytów gospodarczych w sierpniu 1929 r. , a jednocześnie suma kredytów giełdowych wzrosła o 715 miljo-

nów dol. Rozwój kredytu nie poszedł tedy temi drogami, które FEDERAL RESERVE BANKI uważały za wskazane. Akcja banków federalnych oraz FEDERAL RESERVE BOARD zmierzała do redukcji kredytów spekulacyjnych i ułatwienia im wzmocnienia kredytu gospodarczego. Tymczasem nawet wielki krach październikowy 1929 r. nie zdołał wpłynąć na redukcję kredytów spekulacyjnych, gdyż banki po pierwszym okresie paniki znów rozpoczęły w grudniu 1929 r. finansować w wielkich rozmiarach transakcje giełdowe, aby podnieść poziom kursów. Poziomu kursów nie udało się oczywiście podnieść do tego fantastycznego poziomu, na jakim znajdował się na miesiąc przed krachem r.u.b.: ale niezlikwidowane kredyty giełdowe w dalszym ciągu wzrosły i ich nieunikniona likwidacja może być przyczyną dotkliwych zakłamań się struktury kursowej na giełdzie nowojorskiej.

Zarzut, iż wskutek zwiększenia kredytów giełdowych uszczuplone zostały kredyty gospodarcze, okazał się zupełnie niesłuszny. Kredyt gospodarczy został ograniczony nie dlatego, że za potrzebowania kredytowe giełdy nowojorskiej zmusza banki do jego ograniczenia i podrożenia, a dlatego, że w okresie kryzysu sfery gospodarcze wykazują zmniejszone zapotrzebowanie. Właściwie ten zarzut zawsze był nieuzasadniony, gdyż przynajmniej do lipca 1928 r. kredyt był obfity i tani dla wszystkiego gałęzi przemysłu i handlu. Dopiero od lipca 1928 r. do listopada 1930 r. nie tyle wskutek rozpętanej spekulacji giełdowej, ile wskutek akcji banków federalnych nastąpiło podrożenie kredytu /urzędowej stopy dyskontowej/, które gospodarstwo społeczne STANOW odczuło bardzo nieznacznie.

Chociaż więc zwiększenie kredytów spekulacyjnych nigdy nie miało wielkiego znaczenia dla stanu kredytowania przemysłu i rolnictwa w STANACH ZJEDNOCZONYCH, to przecież wzrost kredytów, zwłaszcza w okresie depresji, uważa biuletyn NATIONAL CITY BANKU za niepomyślny i niepożądany objaw, wskazując jednocześnie, że likwidacja kredytów spekulacyjnych, wynoszących obecnie około 7 miliardów dol., jest sprawą bardzo zawiłą.

V. Wzrost wkładów w okresie kryzysu .

Od początku marca do 1-go sierpnia ogólna suma wkładów w bankach należących do FEDERAL RESERVE SYSTEMU wzrosła o 1.3 miljarde dol., t.j. o 6.5%. Przyrost ten obejmuje wszelkiego rodzaju wkłady t.j. terminowe, natychmiastowo płatne i rządowe

To zwiększenie wkładów — przy jednoczesnym zmniejszeniu zapotrzebowania kredytowego ze strony przemysłu — zmusiło banki do wzmocnienia lokat w krótkoterminowych obligacjach przedsiębiorstw przemysłowych, w bonach skarbowych i t.d. W ostatnich czasach banki, posiadając znaczne fundusze dla których nie znajdują odpowiedniego zastosowania, zwiększają również swój portfel papierów wartościowych o charakterze długoterminowym, zakupując obligacje — w pierwszym rzędzie rządowe i komunalne .

EMISJE W STANACH ZJEDNOCZONYCH W CIĄGU PIERWSZYCH
7 MIESIĘCY R.B.

Według NATIONAL STATISTICAL SERVICE /patrz NEW YORK HERALD z 23 sierpnia r.b. / ogólna suma emisji w STANACH ZJEDNOCZONYCH od 1-go stycznia do 1-go sierpnia r.b. wynosiła 4.149.448.000 dol. Suma ta obejmuje wszystkie emisje akcji i obligacji z wyjątkiem jedynie obligacji komunalnych STANÓW ZJEDNOCZONYCH oraz obligacji komunalnych kanadyjskich, emitowanych w STANACH . Łączna suma emisji w ciągu pierwszych 7 miesięcy 1929 r. wynosiła 3.901.411.000 dol., była zatem o 6% mniejsza od sumy wykazanej w ciągu tegoż okresu r. b.

Na poszczególne banki nowojorskie przypada następująca suma emisji :

HARRIS ,FORBES AND CO.	1.116.764.000	dol.
NATIONAL CITY CO.	1.087.994.000	"
GUARANTY CO OF NEW YORK	971.794.000	"
J.P. MORGAN AND CO.	660.778.000	"
KUHN , LOEB AND CO.	244.325.000	"

NATIONAL STATISTICAL SERVICE

podkreśla , że działalność emisyjna giełdy nowojorskiej ograniczyła się w ciągu pierwszych 7 miesięcy r.b. prawie wyłącznie do emisji krótkoterminowych i długoterminowych obligacji /obligacji krótko i średnioterminowe mają w STANACH nazwę "notes" w odróżnieniu od obligacji długoterminowych "bonds"/ . Emisja obligacji w ciągu rzeczonoego okresu stanowiła przeszło 4/5 wszystkich emisji /3.452.6 miliona dol./ a emisja akcji mniej niż 1/5 t.j. około 449 milionów dol.

DŁUGI WOJENNE W STANACH ZJEDNOCZONYCH .

"THE FINANCIAL NEWS" z 26-go sierpnia r.b. podaje obliczenie długów wojennych według komunikatu waszyngtońskiego Departamentu Skarbu na dzień 30 czerwca 1930 r. Według tego obliczenia ogólna suma długów wojennych, które państwa koalicji obowiązane są w myśl układów konsolidacyjnych spłacić STANOM ZJEDNOCZONYM w ciągu następnych lat 60, względnie 58, wynosi 11.86 milionów dolarów. Z tego największe sumy przypadają na spłaty angielskie, następnie francuskie i włoskie. W dniu 30-go czerwca przypadało STANOM ZJEDNOCZONYM z tytułu długów wojennych :

od W.BRYTANJI	4.426	miljonów dol.
" FRANCJI	3.865	" "
" WŁOCH	2.017	" "

Wynosi to razem 10.308 milionów dol. Pozostała drobna część długów wojennych - 778 milionów dol. przypada na inne państwa JUGOSŁAWIE, BELGJE i t.d.

Według układu konsolidacyjnego 1923 r. pierwotny dług wojenny W.BRYTANJI w STANACH ZJEDNOCZONYCH wynosił 4.600 milionów dol. W. BRYTANJA spłaciła dotychczas, poza odsetkami, 174 miliony dol. t.j. nie więcej niż 4%, FRANCJA spłaciła ze swojego długu wojennego, którego wartość ustalona była na 4.025 milionów dol. również około 4%, zaś WŁOCHY nieco więcej niż 1%. Wartość długu włoskiego ustalona była według układu konsolidacyjnego na 2.042 miliony dolarów. Podane tutaj obliczenia nie dotyczą nominalnej sumy długu, ustalonej do spłaty w układach ze STANAMI ZJEDNOCZONEMI, ale są obliczeniem ich aktualnej wartości, któreby te skonsolidowane długi posiadały, gdyby zostały natychmiast wypłacone z odliczeniem procentów za czas zwłoki, t.j. wspomniany już okres 58 do 60 lat.

Stopa procentowa, która jest przyjęta w takich obliczeniach aktualnej wartości, jest dla poszczególnych krajów bardzo różna. Departament Skarbu w WASZYNGTONIE dla niektórych krajów stosował stopę wynoszącą tylko 1½% / bo taki pro-

cent był doliczony w układzie konsolidacyjnym do pierwotnego długu/ , a dla innych stopę dużo wyższą, dochodzącą do 3½% rocznie .

KRYZYS WALUTOWY W AUSTRALJI .

"THE FINANCIAL NEWS" z 25-go sierpnia r.b. omawia w artykule AUSTRALJA'S FINANCIAL PROBLEM " zagadnienie stabilizacji funta australijskiego. W tym celu został wysłany do AUSTRALJI jeden z najwybitniejszych dyrektorów B.INKU ANGIELSKIEGO sir OTTO NIEMEYER . Obecnie na podstawie jego wskazówek będzie zrealizowany plan sanacji waluty australijskiej, która się zachwiała wskutek gwałtownego spadku wartości eksportu australijskiego : jak wiadomo eksport z AUSTRALJI jest prawie wyłącznie wywozem rolniczym , a ceny płodów rolnych już przeszło rok spadają bez przerwy . Zwłaszcza ucierpiała AUSTRALJA wskutek zniżki cen węzłowych : zniżka ta była tenbardziej niespodziewana i dotkliwa, że ceny węzły do połowy r.ub. utrzymywane były na względnie wysokim poziomie .

Spadek cen płodów rolnych wpłynął podwójnie na sytuację finansową AUSTRALJI : przede wszystkim podważył jej bilans płatniczy , a potem zmniejszył dochody budżetowe . W porównaniu z r. 1929/30 wpływy budżetowe z r. 1930/31 były mniejsze o 14 milionów . Wskutek tego konieczne stały się znaczne podwyżki podatków bezpośrednich oraz nowej taryfy celnej . Nawet wysokie stawki niedawno wprowadzonej taryfy o charakterze wybitnie protekcyjnym będą musiały być w najbliższej przyszłości w dalszym ciągu podwyższone .

Wskazówki sir OTTO NIEMEYERA sprowadzają się do dwóch zasadniczych zagadnień, mianowicie do przywrócenia utraconej równowagi budżetowej oraz przywrócenia równowagi bilansu płatniczego , aby bez nadmiernego wywozu złota i zwiększania swojego zadłużenia krótkoterminowego w bankach londyńskich / i w mniejszym stopniu nowojorskich/ federacja australijska mogła utrzymać stały kurs swojej waluty .

AUSTRALJA posiada obecnie zagranicą dług bieżący, wynoszący około 36 milionów funtów. Prawie cały ten dług przypada na banki londyńskie. Z tego względu sir OTTO NIEMEYER poleca wstrzymanie wszelkich dalszych tranzakcyj pożyczkowych zagranicą, dopóki ten dług bieżący nie zostanie spłacony, względnie skonwertowany na pożyczkę długoterminową. Wskutek tej radykalnej redukcji pożyczek zagranicznych zarówno poszczególne stany federacji australijskiej, jak i rząd centralny muszą zredukować swoje wydatki bieżące oraz wydatki inwestycyjne. Wydatki inwestycyjne zostaną zredukowane do połowy, t.j. z 30 milionów funtów do 15 milionów funtów. Znamienne jest, że targi o wysokość wydatków inwestycyjnych trwały dość długo: początkowo zredukowano wydatki tylko o 20% t.j. z 30 milionów funtów do 24 milionów funtów, wkrótce bowiem nastąpiła druga redukcja budżetu inwestycyjnego do 17 milionów funtów, a wreszcie trzecia - na żądanie sir OTTO NIEMEYERA - do 15 milionów funtów.

Pozatem rzeczoznawca angielski żądał skreślenia wszelkich pozycji inwestycyjnych, których rentowność nie jest zupełnie pewna. W przyszłości tego rodzaju inwestycje również nie powinny być, ani przez poszczególne stany, ani też przez rząd federalny AUSTRALJI dopuszczane.

Nie możemy tu podawać szczegółowych zaleceń, które SPECIAL ADVISORY COMMITTEE przyjął na podstawie opinii sir OTTO NIEMEYERA. Zasadniczo nową metodą w budżetowaniu poszczególnych stanów oraz rządu centralnego AUSTRALJI będzie ogłoszenie miesięcznych budżetów, obejmujących zarówno miesięczne dochody, jak i wydatki. Miesięczny wykaz powinien obejmować tak samo obliczenie stanu wewnętrznego i zagranicznego długu bieżącego oraz długów długoterminowych /skonsolidowanych/.

Dla zrównoważenia bilansu płatniczego konieczne jest zwiększenie wywozu australijskiego. Sir OTTO NIEMEYER w swoich zaleceniach wskazuje, że AUSTRALJA jest krajem o niezmiernie wysokich kosztach produkcji i że te koszty produkcji do 1930 r. stale się podnosiły, dzięki przecenieniu koniunktury przez producentów krajowych. Obecnie konieczne jest, dla uzdrowienia gospodarstwa społecznego AUSTRALJI, radykalnie obniżyć koszty produkcji zarówno w przemyśle, jak i w rolnictwie. Tylko obniżenie kosztów produkcji umożliwi niższe ceny, a więc podniesie zdolność nabywczą fuhta australijskiego i wzmoże zdolność wywozową kraju.

NADMIAR ZŁOTA WE FRANCJI .

"BASLER NACHRICHTEN " z 26-go sierpnia r.b. w obszernej korespondencji z PARYŻA pod powyższym nagłówkiem wywodzą co następuje:

Przed równo c z t e r e m a l a t y położenie finansowe FRANCJI było bardzo n i e - p o m y ś l n e . Obieg banknotów stale wzrastał , a ministerstwo finansów po prostu nie było już w stanie spełniać swych najbliższych zobowiązań. Rozpoczęła się u c i e c z k a k a p i t a ł u , a cała FRANCJA szemrała na AMERYKĘ, wyciągając złoto z całego świata do swych kas . Dziś sytuacja zupełnie z m i e n i o n a . Koszty u t r z y m a n i a idą we FRANCJI niemal z każdym dniem w g ó r ę . A że według prastarej zasady c e n y artykułów spożywczych r o - s n ą , jeśli zapas k r u s z c o w y jest zbyt w i e l k i , przeto FRANCJA obecnie skarży się na n a d m i a r z ł o t a .

Obywatel średniego stanu jest z a n i e p o k o j o n y podwójnem nieszczęściem: d e w a l u a c j ą franka i stałym w z r o s t e m c e n artykułów spożywczych i zajmuje się przeto kwestjami , obchodzącemi zazwyczaj tylko f a c h o w c a . Wszystkie dzienniki rozpisują się szeroko o p r o - b l e m i e z ł o t a , zaznaczając ciągle, że koszty utrzymania dlatego idą w górę , ponieważ znajdujące się w kraju środki obiegowe w z m a g ą j ę się . Konieczną jest zatem r e d u k c j a obiegu banknotów, która jednak jest n i e m o ż l i w ą dopóki złoto przychodzi do FRANCJI. Ustawa zaś z m u s z a BANK FRANCJI do nabywania złota od importerów . Im więcej zaś przychodzi tego kruszcju , tym większą i l o ś ć b i l e t ó w musi wypuszczać BANK FRANCJI , a tem samem c e n y idą coraz bardziej w g ó r ę .

B. minister finansów CHERON oświadczył, że ustawa z 1926 r. stwarza banknoty do z a k u p u d e w i z . Jeśli zaś BANK FRANCJI będzie zmuszony przyjmować bez końca ofiarowane mu d e w i z y , wówczas doczekamy się ostatecznie , że z powodu wypuszczania banknotów nastąpi automatycznie z w y ż - k a c e n . I tu właśnie tkwi niebezpieczeństwo . Przepowiednia CHERONA niestety spełniła się.

W grudniu 1926 r. myślano we FRANCJI tylko o reparaacji wyemigrowanego kapitału. Od stycznia 1930 r. zaś jedynym dążeniem jest, by te kapitały nie zbyły szybko i powracały do kraju i czyni się starania o ich eksport, pragnąc tym sposobem zahamować przyływ złota, powodujący wzrost emisji banknotów. Wszystko jednak nadaremnie. Gdy bowiem w końcu 1929 r. rezerwy z złota BANKU FRANCJI wyniosły 37 miliardów, to w końcu lipca r.b. dosięgły już 45.283.000.000 fr. W ciągu jednego roku obieg banknotów wzrósł z 64 do 72 miljardy. Zapowiada się zaś, że ceny artykułów spożywczych będą rosły w tej samej mierze, co obieg banknotów. Nic tedy dziwnego, że niepokój francuskiego obywatela średniego stanu wzmaga się na myśl, iż złoto w piwnicach BANKU FRANCJI leży bez użycia.

Słusznie też prasa wskazuje na stały wzrost WSKAŹNIKA CEN. Gdy bowiem w 1914 r. wyniósł on dla rodziny robotniczej, składającej się z 4 głów: 400, a w 1927 r.: 498, to obecnie wynosi: 572. Te zwwyżki cen nie należy atoli bynajmniej przypisywać handlowi hurtowemu, ponieważ właśnie jego ceny poszły w dół. Wskaźnik cen hurtowych bowiem, który w końcu 1928 r. wyniósł 690, w czerwcu 1930 r. spadł do 544.

Według oświadczenia obecnego ministra finansów REYNAUDA główną przyczyną przyływu złota do FRANCJI jest fakt, że jej pretensję do innych krajów prześcigają jej własne długi. Ponadto zaś część kapitału, wędrującego z jednego rynku międzynarodowego na drugi, najchętniej przyływa do FRANCJI, gdzie spadek stóp procentowych nie był tak duży, jak w STANACH ZJEDNOCZONYCH, a ogólna sytuacja nie jest tak krytyczna, jak w ANGLJI i w NIEMCZACH. Minister zaznaczył też najwyraźniej, że FRANCJA nie wywołała tego przyływu, lecz przeciwnie unikała sprzedaży swych dewiz na obcych rynkach i czyni wszystko, ażeby zahamować przyływ złota. Dotychczasowe zarządzenia okazały się jednak daremne.

Stwierdzić przeto należy, że system paraliżujący jedno-cześnie tego, który ma za mało złota i tego, który ma je za dużo, nie może być doskonały. Pewien finansista francuski zapewniał wprawdzie niedawno, że frank z powodu swego wysokiego pokrycia złotem i dewizami zachowuje zagranicą swo-

ją siłę n a b y w c z ą . W kraju natomiast t r a c i ją z każdym dniem z powodu wzrastającego obiegu banknotów . Francuski obywatel stanu średniego zaś nie znajduje bynajmniej by s z k o d y zrównoważone były korzyściami . To też s t r a j k robotników włókienniczych nie wybuchł, jak niektórzy twierdzą, z powodu świadczeń społecznych, lecz jako p r o t e s t przeciwko idącym w górę cenom , do których p ł a c e żadną miarą nie mogą się dopasować .

Jeśli zaś wszystko zależy od r a c j o n a l n e g o r o z d z i a ż u złota , czy można spodziewać się , że BANK WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH, któremu przecież przypada rola "CENTRALNEGO BANKU BANKÓW CENTRALNYCH" , zdoła c y r k u l a c j i z ł o t a przywrócić jej elastyczność .

W I A D O M O Ś C I B A N K O W E .

BANK RZESZY O RESTRYKCJI KREDYTU.

Ukazała się świeżo rozprawka pióra WICE-PREZESA BANKU RZESZY, F.DREYSEGO , omawiająca r e s t r y k c j e k r e d y t u , dokonane przez tę instytucję w maju 1929 r. , celem p o p a r c i a w a l u t y . Autor dochodzi do wniosku, że dopóki istnieje a r b i t r a ż p r o c e n t o w y t.j. związek między poszczególnymi r y n - k a m i p i e n i ę ż n e m i , polityka d y - s k o n t o w a może w e w n ę t r z n i e regulować rozmiar kredytu , a z e w n ę t r z n i e - k u r s w e k s l o w y . Jeśli zaś gospodarstwo jest wobec z a g r a n i c y w wysokim stopniu krótkoterminowo z a d ł u ż o n e , wówczas obniżenie , lub podwyższenie stopy dyskontowej może mieć skutek wręcz p r z e c i w n y , niż w gospodarstwie n o r m a l - n e m , w którym kredyty zagraniczne p o d r z ę d n ą odgrywają rolę .

Zachodzić może bowiem w tym przypadku niebezpieczeństwo , że p o d w y ż s z e - n i e dyskonta , mające na celu r e s t r y k c j e

kredytu wewnętrznego, wywołuje właśnie z w i ę k-
s z e n i e rozmiaru tego kredytu, ponieważ zagranicę
w jeszcze większej mierze n ę c i udzielanie
kredytu. Gdy zatem już w spokojnych czasach możliwe
są przypadki n i e d o p i s y w a n i a polityki
dyskontowej, to tembardziej w czasach k r y z y s u
w a l u t o w e g o. Tak np. w NIEMCZECH kryzys
zaufania w maju 1929 r. wiódł do silnego p o p y t u
na dewizy, wywołanego w y c o f a n i e m pieniądza
zagranicznego, a wzmożonego jeszcze przez u c i e c z-
k ę przed marką.

BANK RZESZY zaś nie mógł wó-
czas drogą s p r z e d a ż y złota i dewiz jedno-
cześnie z m n i e j s z y ć obieg pieniężny, po-
niem stale otrzymywał w e k s a l e do dyskontowania
a to pomimo p o d w y ż s z o n e j stopy dyskonto-
wej. Nie pozostało mu zatem nic innego, jak radykal-
na r e s t r y k c j a k r e d y t u. Jej s z y b-
k i s k u t e k zaś dowiódł, że BANK RZESZY z a-
w s z e jest w możności u t r z y m y w a ć kurs
marki jeśli nie cofa się przed użyciem tak o-
s t r e j b r o n i, jak restrykcja kredytu.

W I A D O M O Ś C I E K O N O M I C Z N E .

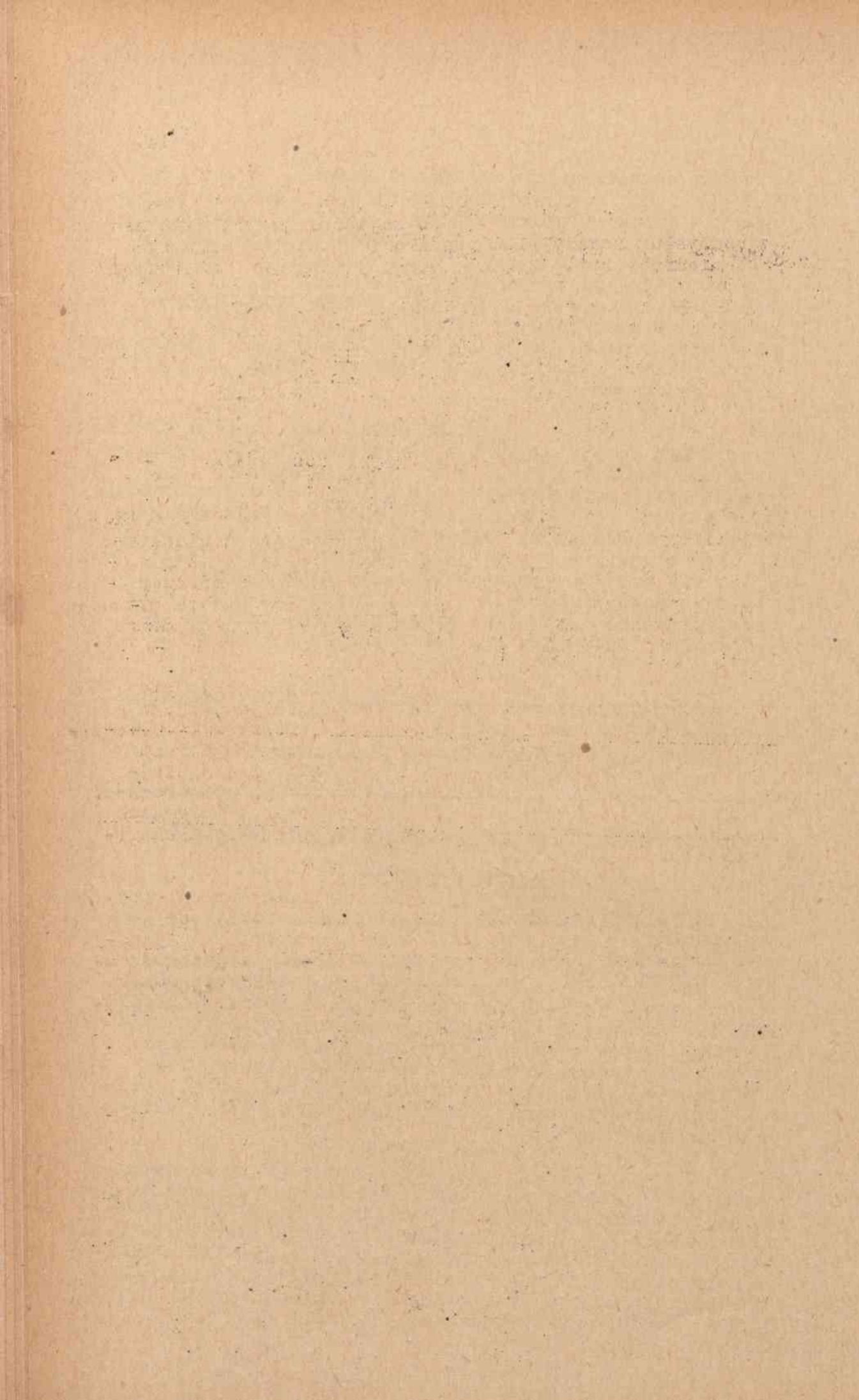

PRODUKCJA PRZEMYSŁU SOWIECKIEGO W CIĄGU PIERWSZYCH 10 MIESIĘCY 1929/30 R.

"PRAWDA" z 22-go sierpnia
r.b. donosi, że w ciągu pierwszych 10 miesięcy r.b.
gospodarczego t.j. w okresie od 1/X. 1929 r. do 1/VIII.
1930 r. plan produkcji wielkiego przemysłu państwowego
wykonany został w 78.4%. Pozostaje tedy do wykonania
w ciągu sierpnia i września 21.6% planu t.j. prawie
11% planu miesięcznie. Jest tedy wątpliwe, czy w cią-
gu tych dwóch miesięcy plan w tych rozmiarach będzie
mógł być wykonany.

W przemyśle górniczo-hutni-
czym oraz w przemyśle produkującym dobra wytwórcze zwięk-
szenie produkcji w ciągu pierwszych 10 mies. 1929/30 r.,
w porównaniu ze stanem produkcji w ciągu 10-ciomiesięcz-
nego okresu 1928/29 r., wynosiło 39.5%, t.j. było niższe
od norm planowych /40.7%/. W przemyśle wytwarzają-
cym dobra spożywcze zwiększenie produkcji wynosi tylko
17.3%, zamiast prelininowanych w planie 23.7%.

W najważniejszych działach przemysłu roczny plan produkcji w ciągu pierwszych 10 miesięcy r.b. został wykonany w sposób następujący:

w przemyśle węglowym	78%
" " naftowym	80.5%
" " żelaznym/produkcja surowca żelaza/	77.6%
" " stalowym	72.6%
" " budowy maszyn	77.5%
" " elektrotechnicznym	75%
" produkcji energii elektrycznej	40.1%

Niepokojącym objawem w ciągu lipca był odpływ robotników z przemysłu sowieckiego. Ilość robotników zmniejszyła się w lipcu ogółem o 0.9% /w porównaniu z ilością robotników w czerwcu r.b. /; z tego na przemysł wytwarzający dobra wytwórcze przypada 1.3%, a na przemysł wytwarzający dobra spożywcze 0.4% .

Oprócz wzmagającej się ucieczki robotników z okręgów przemysłowych, wskazuje "PRAWDA" na drugi niepokojący objaw, który z tą ucieczką, spowodowaną trudnościami aprowizacyjnymi jest w ścisłym związku - mianowicie na dotkliwe zmniejszenie produkcji w ciągu lipca. Redukcja wytwórczości w ciągu lipca w przemyśle metalowym oraz w fabrykach budowy maszyn stanowiła 11.9%, a w przemyśle elektrotechnicznym 11% .

Siedniogodzinny dzień roboczy został wprowadzony w kopalniach i fabrykach, zatrudniający ogółem 41.1% wszystkich robotników przemysłowych. Wobec tego, że wprowadzenie siedniogodzinnego dnia roboczego trwa od listopada 1927 r., należy włożyć, iż zastosowanie tej wielkiej reformy napotyka na olbrzymie trudności .

.....

